

EMLÉKEZÉS SALLAI FERENCRE

Az erdőgazdálkodás kálváriája

Tántorgásnak is lehet nevezni azt a tíz évet (1948—1958), amely alatt a ma már jól működő egységekké szerveződtek az erdőgazdaságok, pedig 100 éves múltja tekinthetnek vissza. Ugyanis az 1946-ban köztulajdonba vett erdőterületekkel megnövekedtek a mintegy száz éve létező erdőgazdaságok, amely miatt sok sikertelen átszervezést kellett végrehajtani és ezeket a szakmához nem értő politikusok irányították, nekünk — a végrehajtóknak — sok-sok gondot és bosszúságot okoztak. Ezért inkább kálváriajárásnak lehet nevezni ezt az időszakot, mint tántorgásnak.

Ugyanis a munkás-paraszt kormány politikusai nem bíztak az erdészekben és igyekeztek minden vezetőjellegű pozíciót saját embereikkel betölteni, amely sok esetben visszahúzó volt és agyonadminisztrált rendet teremtett. Igen kevés volt az olyan tisztalelkű és messzemenően jóakarátú, bölcs vezető, mint a néhai *Sallai Ferenc*, a győri erdőgazdaság igazgatója. Ő igen hamar rájött arra, hogy a műszaki értelmiség nem a kapitalista rendszert szolgálta ki hűségesen, hanem saját lelki kényszerének tett eleget, amikor munkáját igyekezett maradéktalanul és jól elvégezni, mivel foglalkozását elsősorban hivatásnak érzi. Nem csak a fizetésért dolgoztunk, hanem azért is, hogy az igen kihasznált erdeink megmaradjanak és az erdőterületek ne csökkenjenek, hanem gyarapodjanak. Azok, akik önként vállaltak 12—14 évi tanulást — amely nem volt szórakozás, hanem kemény munka — azok szakmájuknak rabjai lettek és ezt szolgálták minden esetben.

De mi is történt? Állami erdőbirtokok már ezer éve voltak Magyarországon. A középkorban még királyi birtokok voltak, majd állami kezelésbe kerültek és a szakképzés megszervezése után megalakultak a területi erdőgazdaságok. Ezek a mintegy százéves működésük alatt és még 1946-ban is jól működő gazdasági egységek voltak. A magán erdőbirtokok köztulajdonba való vételével az erdőgazdaságok kezelésében lévő erdőterületek a többszörösére növekedtek meg. Ennek megfelelően az erdőgazdaságok, valamint az általuk igazgatott erdőgondnokságok személyezték meg sokszorozódott. Az erdőgazdaságokból erdőgazdasági nemzeti vállalatok lettek, de az erdőgondnoksági rend-

szer megmaradt, mert 100 év alatt bebizonyult ennek a rendszernek a hatékonysága. Elviselhető volt ennek az új rendnek a bürokráciája is.

En 1949-ben felkérésre vállaltam a Győri Erdőgazdasági Nemzeti Vállalat műszaki osztályának vezetését. Ebben az időben a vállalatoknak jogásza nem volt és Sallai igazgató engem bízott meg az akkor naponta új meg új rendeletek tanulmányozásával és a szükséges utasítások kiadásával. Elkésérítő munka volt, mert az erdőgazdaság már százéves állami szerv volt és kialakult a célnak legmegfelelőbb adminisztrációs rend, így az iparok államosításával járó új rendelkezések egyáltalán nem illettek bele a meglévőbe. Előfordult, hogy földhöz vágtam a Tervgazdasági Értesítőt, mire a közelben ülő leváltott erdőigazgató megszólalt: „Ugye, ha mi csináltuk volna, akkor ez nem így nézne ki.”

Nem sokáig tartott ez a keserves állapot, mert pihent agyú és az életet nem ismerő egyének íróasztaluk mellett ülve kiagyalták az Erdőgazdasági Építőipari Vállalatot budapesti székhellyel és felrúgták a bevált igazgatási és gondnoki rendszert, megszülettek az erdőgazdasági egyesülések és a sok felesleges kis „erdészet”. Szerencsétlen intézkedések voltak. Az egyesüléseknek kellett volna ellátni a gondnokságokból lett, de alaposan megszaporodott erdészetek irányítását és felügyeletét. Egyszerűen működésképtelen volt ez a szervezet. Az erdészeteknek nem volt meg a szükséges felső és középfokú személyzetük és az erdészetek vezetői elsősorban politikai exponensek voltak. Az egész rendszer hamarosan csődöt mondott és újra szervezték az erdőigazgatóságokat, erdő- és fafeldolgozó gazdaságokat (erdő- és vadgazdaságokat), valamint visszaszervezték a volt gondnokságokat, de nevük erdészet lett. Ez a rendszer jó és ahol az igazgató felsőfokú szakképzettséggel rendelkezik, vagy hagyja vezetésre alkalmas alárendeltjeit szabadon dolgozni, — mint egykor a néhai Sallai Ferenc — úgy eredményesen, sőt feltűnően kiválóan működnek, mint például a Szombathelyi Erdő- és Fafeldolgozó Kombinát, vagy a Gemenci Állami Erdő- és Vadgazdaság stb.

Ami pedig az Erdészeti Építőipari Vállalatot illeti, csak azt mondhatom, hogy a legszerencsétlenebb melléfogás

volt az összesek között. Apám egy közel százezer holdas nagybirtoknak volt az „uradalmi építész”, elsőosztályú intézői, azaz ma agronómusi fizetéssel, pedig csak kőműves legényből lett „építész” és pedig úgy, hogy nyáron falazott, télen pedig beült az építőipari iskola padjába és a négyéves téli tanfolyamokon elvégezte a hároméves építőipari iskolát. Mivel parasztyerek volt, értett az állatokhoz is, így kiváló mezőgazdasági építész lett belőle. Keresett szakember volt. Sorra tervezte a különböző mezőgazdasági épületeket és majorokat és saját rezsiben végeztette el a mezőgazdasági építkezéseket és épületfenntartási munkálatokat, de az erdőgaz-

dasági munkákat mind kiadta kisiparosoknak, mert ezeket a nagy távolságok és rossz útviszonyok között nem lehetett központból vezetni. A budapesti íróasztali szakembereink pedig olyan vállalatot szerveztek, amely vállalat Budapesten székel, de a soproni határ szélén vállalt el felépíteni egy 12 férőhelyes istállót. Igazán csodálatosan dolgoztunk ennél a vállalatnál, mert csak 10%-os ráfizetéssel fejezte be dicsstelen működését két éven belül.

Hát ennyire emlékszem vissza erdész mivoltomra és jó lenne, ha idősebb kollégáktól tanulnának ebben a szakmában is.

Kató Pál

Beszámoló a Soproni Erdésztanulók Baráti Körének közgyűléséről

A baráti kör Sopronban, a Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola dísztermében tartotta 1988 júliusában második közgyűlését. Kétnapos rendezvény keretében került sor a közgyűlésre. A mintegy száz résztvevő nagy része az iskola kollégiumában szállt meg. Sokan voltak kíváncsiak a soproni hegyvidék legszebb részeit bemutató autóbusz-kirándulásra, amelyen sok családtag is részt vett.

A közgyűlés előtti délelőttön érettségi találkozók, köztük 30, 35 éves találkozók is voltak. A jelenlevők megkoszorúzták az iskola névadójának, *Roth Gyulának* a szülőházán elhelyezett emléktáblát, majd a Károly-magaslat oldalában, a vörösfenyő-kísérleti területen *Tuskó Lászlónak*, az iskola 30. évén át volt igazgatójának vörösfenyőből faragott kopjafáját.

A baráti kör közgyűlésére július másodikán, délután került sor. A kör tagjai elénekelték az erdészhimnuszt, majd *Haller János* megnyitójában szeretettel emlékezett meg esztergomi és soproni diákjeveiről, tisztelettel köszöntötte a 40 éves középfokú iskolát. Ezután *dr. Fírbás Oszkár*, a kör tanárelnöke idézte fel a 40 évvel ezelőtti eseményeket, az 1948. év október 17-i esztergomi iskola-avatás emlékezetes pillanatait, amikor, igen fiatal tanárként, pohárköszöntőt mondhatott.

Az üdvözlések után *Németh Ferenc* titkári beszámolója következett, amelyben bejelentette, hogy több mint 600 tagja van a baráti körnek. Ezután került

sor az iskola 100 éves jubileumán készült videofelvételek bemutatására, majd kezdődött el a közgyűlés, amely a felidézett múltbeli események hatására, rendkívül mozgalmas és igen eredményes volt. *Fábián Lajos* iparművész, volt esztergomi diák javaslatára a közgyűlés egyhangúlag és lelkesedéssel választotta a kör tiszteletbeli tagjává *dr. Kollwentz Ödönt*.

A közgyűlés kiemelkedő mozzanata volt *dr. Leskó Jánosnak* — az iskola 1952-ben végzett növendékének — 5000 forintos alapítványa a szegény sorsú, jól tanuló diákok részére. Szép pillanat volt, amikor *Bolla Sándor* — 1960-ban végzett diák — a Győr-Sopron megyei termelőszövetkezetek erdészeti ágazatai nevében felajánlotta, hogy minden évben vállallják egy erdészosztály nyári üzemi gyakorlatának megszervezését.

Az iskola végzett faipari technikusai kérésére a közgyűlés a baráti kör nevét a Soproni Erdész és Faiparos Diákok Baráti Körére változtatta.

Igen lelkes hangulatban, a Szózat hangjaival ért véget a közgyűlés. A volt növendékek tenniakarása, segítőkészsége, az iskola munkájának további támogatása bizonyította, hogy a hagyományos erdészössze fogás meghozza gyümölcsét. Az esti baráti találkozó — melyet *dr. Borsos Zoltán* vezetett — ugyanilyen lelkes és emlékezetes hangulatban folyt le az állami gazdaság pincészetében.

Dr. Fírbás Oszkár